

ZÁKLADNÉ FORMY PODNIKANIA

**Občianska náuka
9. ročník**

1. PODNIK A PODNIKANIE

Opakovanie:

PODNIK A JEHO SLUŽBY

- **Podnik**

- je samostatná hospodárska jednotka, ktorá využívaním výrobných faktorov vyrába výrobky alebo poskytuje služby určené na predaj
Aby podnik mohol dobre fungovať, musí mať:

- a) **Fyzický a peňažný kapitál** – autá, výrobné linky, budovy, pozemky a peniaze
- b) **Dobre meno, povest', postavenie na trhu** – serióznou prácou si podnik získa stálych zákazníkov a tým aj stály zdroj príjmov
- c) **Kvalifikovaných zamestnancov** – zamestnanci majú mať vzdelanie a odbornú spôsobilosť na vykonávanie práce v príslušnom podniku

PRÁVNE NORMY PRE PODNIKANIE

- Základne právne normy, ktoré definujú podnikanie a ktorým sa musia podniky v SR riadiť, sú:

a) Obchodný zákonník – stanovuje všeobecné pravidlá pri zakladaní a fungovaní podnikov, vymedzuje ich právne formy, účtovníctvo a ďalšie požiadavky

b) Živnostenská zákon – vymedzuje všeobecné a osobitné podmienky prevádzkovania živností, potrebné údaje pri ohlasovaní živnosti atď.

PODNIKANIE

- je **sústavná** činnosť, ktorú podnikateľ vykonáva **samostatne, vo vlastnom mene**, na vlastnú **zodpovednosť** a s cieľom **dosiahnuť zisk**
- Podnikateľ môžu fyzické ale aj právnické osoby
Fyzická osoba – je každý človek, ktorý narodením nadobúda **práva a povinnosti**.
- **Spôsobilosť** na právne úkony (aj právo podnikateľ) vzniká po **dovršení** veku 18 rokov. **Až vtedy** môže jedinec podpisovať zmluvy a dokumenty **vo vlastnom mene**, berie na **seba povinnosti**, teda má právnu **zodpovednosť**
- **Obchodný register SK** – je verejný zoznam s dôležitými údajmi o podnikateľskej organizácii: IČO – identifikačné číslo organizácie, obchodné meno, sídlo, predmet podnikania atď.

KAŽDÝ PODNIK MÁ SVOJE PRÁVA A POVINNOSTI

Práva podnikov

- používať vlastný obchodný názov firmy (zároveň aj jeho povinnosť)
- nadobúdať neobmedzené množstvo majetku
- zamestnávať neobmedzený počet pracovníkov

Povinnosti podnikov

- viesť účtovníctvo
- chrániť životné prostredie
- platiť štátu dane

8. HOSPODÁRENIE PODNIKU

Nové učivo:

- Aj keď je podnik ekonomicky a právne samostatný, nevyhnutne sa dostáva do vzťahu s inými podnikmi. Potrebuje:
 - Dodávateľov** – dodávajú materiál, suroviny, zabezpečujú prepravu a podobne
 - Odberatelia (zákazníci)** – odoberajú tovar, môžu to byť koneční spotrebitelia, ale aj iní výrobcovia

Celkové príjmy (P) podniku predstavujú peniaze, ktoré podnik získa predajom výrobkov a služieb

Celkové náklady (N) podniku vyjadrujú, koľko peňazí stála výroba výrobkov a služieb. Ak od sumy získanej za predaj výrobkov odpočítame sumu potrebnú na prevádzku podniku, dostaneme zisk.

Príjmy podniku	Náklady podniku
- Výška príjmov závisí od počtu predaných výrobkov a služieb a cien, za ktoré sa predali	- Nákup surovín - Nákup strojov - Peniaze na mzdy zamestnancov - spotreba energií

- **Zisk** dosahujú podniky, ktoré majú príjmy vyššie ako náklady. Ak sú príjmy nižšie ako náklady, výsledkom hospodárenia je **strata**

VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA = PRÍJMY - NÁKLADY

Produktivita – je hodnota výrobkov alebo služieb, ktoré vyrobí jeden zamestnanec za jednu hodinu. Čím menej času je potrebného na výrobu jedného výrobku a čím viac výrobkov sa výroby za určitý čas, tým je produktivita vyššia

Zvyšovanie produktivity práce:

- a) Deľba práce a špecializácia
- b) Kvalifikovaní zamestnanci
- c) Nákup nových strojov

- Vďaka vyššej produktivite môžu podniky svojim zamestnancom **zvyšovať mzdy** a tí sa **môžu kúpiť viac tovarov a služieb**

- Zvyšovanie produktivity práce ovplyvňuje hospodárenie podniku aj jeho **konkurencie-schopnosť**.
- Najväčšie súperenie je medzi podnikmi a spotrebiteľmi – **podniky** chcú čo **najdrahšie predávať** a **spotrebitelia** čo **najlacnejšie kupovať**.
 - najväčšia konkurencia je medzi podnikmi v súvislosti s cenami tovarov. Podniky chcú získať zákazníka na svoju stranu – ponúkajú **zľavy, akciový predaj**, veľkú pozornosť venujú napríklad **reklame**, či **obalom** svojich tovarov

ÚLOHA:

Prepísať poznámky z prezentácie do zošita a naučiť sa nové učivo z poznámok. Odfot' mi vypracované úlohy a pošli na:

bronislava.uhnakova@gmail.com